EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2023.5.24.
COM(2023) 627 final

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Svédország 2023. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Svédország 2023. évi konvergenciaprogramját

{SWD(2023) 627 final}

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Svédország 2023. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Svédország 2023. évi konvergenciaprogramját

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre[1] és különösen annak 9. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról szóló, 2011. november 16-i 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre[2] és különösen annak 6. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

(1) A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt létrehozó (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendelet[3] 2021. február 19-én hatályba lépett. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz reformok és beruházások végrehajtásához nyújt pénzügyi támogatást a tagállamoknak, így az Unió által finanszírozott fiskális impulzust biztosít. Az európai szemeszter prioritásaival összhangban hozzájárul a gazdasági és társadalmi helyreállításhoz, valamint fenntartható reformok és beruházások megvalósításához, különösen a zöld és digitális átállás előmozdítása, valamint a tagállamok gazdasági rezilienciájának megerősítése érdekében. Emellett közép- és hosszú távon elősegíti az államháztartás megerősítését, valamint a növekedés és a munkahelyteremtés fellendítését, továbbá hozzájárul az EU-n belüli területi kohézió javításához és a szociális jogok európai pillérének további végrehajtásához. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében az egy-egy tagállamnak nyújtott maximális

[1] HL L 209., 1997.8.2., 1. o.

[2] HL L 306., 2011.11.23., 25. o.

[3] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o.).

pénzügyi hozzájárulást 2022. június 30-án aktualizálták az (EU) 2021/241 rendelet 11. cikkének (2) bekezdésével összhangban.

(2) A Bizottság 2022. november 22-én elfogadta az éves fenntartható növekedési jelentést[4], amely elindította a gazdaságpolitikai koordináció 2023. évi európai szemeszterét. Az Európai Tanács 2023. március 23-án jóváhagyta a jelentésnek a versenyképes fenntarthatóság négy dimenziójára vonatkozó prioritásait. A Bizottság 2022. november 22-én az 1176/2011/EU rendelet alapján elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült 2023. évi jelentést is, amelyben Svédországot azon tagállamok közé sorolta, amelyek tekintetében fennállhat egyensúlyhiány vagy annak kockázata, és amelyek vonatkozásában részletes vizsgálatra van szükség. Emellett a Bizottság elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást, amelyet a Tanács 2023. május 16-án elfogadott, valamint a foglalkoztatási iránymutatások és a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek végrehajtását elemző 2023. évi együttes foglalkoztatási jelentésre vonatkozó javaslatot is, amelyet a Tanács 2023. március 13-án elfogadott.

(3) Bár az uniós tagállamok gazdaságai figyelemre méltó rezilienciát mutatnak, a geopolitikai környezet továbbra is negatív hatást gyakorol. Miközben az EU határozottan kiáll Ukrajna mellett, az uniós gazdasági és szociálpolitikai stratégia arra összpontosít, hogy rövid távon enyhítse az energiasokkok által a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásokra és vállalkozásokra gyakorolt negatív hatásokat, valamint hogy középtávon további erőfeszítéseket tegyen a zöld és digitális átállás megvalósítása, a fenntartható és inkluzív növekedés támogatása, a makrogazdasági stabilitás megőrzése és a reziliencia fokozása érdekében. Emellett erős hangsúlyt helyez az EU versenyképességének és termelékenységének növelésére is.

(4) A Bizottság 2023. február 1-jén közleményt[5] adott ki „*A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv: a nulla nettó kibocsátás kora*” címmel, hogy fokozza az uniós nettó zéró ipar versenyképességét és támogassa a klímasemlegességre való gyors átállást. A terv kiegészíti az európai zöld megállapodás és a REPowerEU keretében zajló erőfeszítéseket. Célja, hogy támogatóbb környezet kialakításával biztosítsa az ambiciózus uniós éghajlat-politikai célok eléréséhez szükséges nettó zéró technológiák és termékek uniós gyártási kapacitásának növelését, valamint a kritikus fontosságú nyersanyagokhoz való hozzáférést, többek között a beszerzés diverzifikálása, a tagállamok geológiai erőforrásainak megfelelő kiaknázása és a nyersanyagok újrahasznosításának maximalizálása révén. A terv négy alappillére a kiszámítható és egyszerűsített szabályozási környezet, a forráshoz jutás felgyorsítása, a készségfejlesztés, valamint az ellátási láncok rezilienciáját erősítő nyitott kereskedelem. 2023. március 16-án a Bizottság egy másik közleményt[6] is kiadott „*Az EU hosszú távú versenyképessége: előretekintés a 2030 utáni időszakra*” címmel, amely kilenc egymást erősítő tényezőre építve a növekedést ösztönző szabályozási keret kialakítására irányul. A közlemény szakpolitikai prioritásokat határoz meg, amelyek az EU és tagállamai hosszú távú versenyképességét szolgáló szerkezeti javulás biztosítására, megfelelően célzott beruházásokra, valamint szabályozási intézkedésekre irányulnak. A lejjebb megfogalmazott ajánlások segítenek e prioritások kezelésében.

---

4 COM(2022) 780 final.
5 COM(2023) 62 final.
6 COM(2023) 168 final.

(5) 2023-ban a gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásához igazodóan fejlődik tovább. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek teljes körű végrehajtása változatlanul elengedhetetlen az európai szemeszter szerinti szakpolitikai prioritások teljesítéséhez, mivel a tervek az elmúlt években kiadott releváns országspecifikus ajánlások összességét vagy jelentős részét érintik. A 2019., 2020. és 2022. évi országspecifikus ajánlások ugyanúgy relevánsak maradnak az (EU) 2021/241 rendelet 14., 18. és 21. cikkével összhangban felülvizsgált, aktualizált vagy módosított helyreállítási és rezilienciaépítési tervek tekintetében is.

(6) A 2023. február 27-én elfogadott REPowerEU-rendelet[7] célja, hogy gyorsan megszűnjön az Unió függősége az orosz fosszilis tüzelőanyagok behozatalától. Ez hozzá fog járulni az energiabiztonsághoz és az EU energiaellátásának diverzifikálásához, egyúttal segíti a megújuló energiaforrások elterjedését, az energiatárolási kapacitások bővítését és az energiahatékonyság javítását. A rendelet lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy a REPowerEU célkitűzéseinek elérését elősegítő kulcsfontosságú reformok és beruházások finanszírozása érdekében új REPowerEU-fejezettel egészítsék ki nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveiket. A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari tervvel összhangban e reformok és beruházások hozzá fognak járulni az uniós nettó zéró ipar versenyképességének fokozásához is, valamint a tagállamok számára 2022-ben és adott esetben 2023-ban kiadott energiapolitikai országspecifikus ajánlások kezeléséhez. A REPowerEU-rendelet a vissza nem térítendő pénzügyi támogatások egy új kategóriáját is bevezeti, amelyet a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekbe beillesztett, energiával kapcsolatos új reformok és beruházások finanszírozására bocsátanak a tagállamok rendelkezésére.

(7) A Bizottság 2023. március 8-án közleményt[8] fogadott el, amelyben költségvetés-politikai iránymutatást nyújt 2024-re azzal a céllal, hogy támogassa a tagállamok stabilitási és konvergenciaprogramjainak kidolgozását, és ezáltal erősítse a szakpolitikai koordinációt. A Bizottság emlékeztetett rá, hogy a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési rendelkezése 2023 végén deaktiválásra kerül. Elvárása szerint a 2023–2024-re szóló költségvetési politikáknak biztosítaniuk kell az adósság középtávú fenntarthatóságát, valamint fenntartható módon fokozniuk kell a potenciális növekedést. A Bizottság kérésének megfelelően a tagállamoknak a 2023. évi stabilitási és konvergenciaprogramjaikban ismertetniük kell, hogy költségvetési terveik középtávon hogyan biztosítják a GDP 3 %-ában meghatározott hiány-referenciaérték betartását, valamint az államadósság megalapozott és folyamatos csökkentését, illetve az adósság prudens szinten tartását. A Bizottság felszólította a tagállamokat, hogy fokozatosan szüntessék meg a háztartások és a vállalkozások energiaársokkoktól való megvédése érdekében bevezetett nemzeti költségvetési intézkedéseket, kezdve a legkevésbé célzott intézkedésekkel. Jelezte, hogy amennyiben az energiapiaci feszültségek újbóli megjelenése miatt szükség lenne a támogatási intézkedések meghosszabbítására, a tagállamoknak ezeket az intézkedéseket a korábbinál sokkal nagyobb mértékben a kiszolgáltatott helyzetben

[7] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/435 rendelete (2023. február 27.) az (EU) 2021/241 rendeletnek a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekbe beillesztendő REPowerEU-fejezet tekintetében történő módosításáról, valamint az 1303/2013/EU rendelet, az (EU) 2021/1060 rendelet és az (EU) 2021/1755 rendelet, valamint a 2003/87/EK irányelv módosításáról (HL L 63., 2023.2.28., 1. o.).

[8] COM(2023) 141 final.

lévő háztartásokra és vállalkozásokra kell összpontosítaniuk. A Bizottság azt javasolta, hogy a költségvetési ajánlásokat az uniós gazdasági kormányzási keret reformjára vonatkozó elképzelésekről szóló közleményében[9] javasoltak szerint számszerűsítsék és differenciálják, és a nettó elsődleges kiadások alapján határozzák meg. Ajánlása szerint a tagállamoknak fenn kell tartaniuk a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét, és gondoskodniuk kell a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és más uniós források hatékony felhasználásáról, különösen a zöld és digitális átállással, valamint a rezilienciaépítéssel kapcsolatos célokat illetően. A Bizottság jelezte, hogy azt fogja javasolni a Tanácsnak, hogy – a 2023. évi tényadatok alapján és a hatályos jogi rendelkezésekkel összhangban – 2024 tavaszán indítsa meg a hiányalapú túlzotthiány-eljárásokat.

(8) A Bizottság 2023. április 26-án jogalkotási javaslatokat terjesztett elő, amelyek az uniós gazdasági kormányzási szabályok átfogó reformjára irányulnak. A javaslatok központi célkitűzése az államadósság fenntarthatóságának megerősítése, valamint a fenntartható és inkluzív növekedés előmozdítása valamennyi tagállamban reformok és beruházások révén. A javaslatok értelmében a tagállamok nagyobb mozgástérrel rendelkeznének középtávú terveik kialakítása terén, miközben egy újonnan bevezetett szigorúbb végrehajtási rendszer biztosítaná a középtávú költségvetési-strukturális tervekben foglalt kötelezettségvállalások tagállamok általi teljesítését. A jogalkotási munka a tervek szerint 2023-ban lezárul.

(9) Svédország 2021. május 28-án az (EU) 2021/241 rendelet 18. cikkének (1) bekezdésével összhangban benyújtotta nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervét a Bizottságnak. Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikkének megfelelően a Bizottság az említett rendelet V. mellékletében foglalt értékelési iránymutatásokkal összhangban értékelte a helyreállítási és rezilienciaépítési terv relevanciáját, eredményességét, hatékonyságát és következetességét. A Tanács 2022. május 4-én elfogadta Svédország helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról szóló határozatát[10]. A részletek folyósításának feltétele, hogy a Bizottság az (EU) 2021/241 rendelet 24. cikkének (5) bekezdésével összhangban határozatot hozzon arról, hogy Svédország kielégítően teljesítette a tanácsi végrehajtási határozatban foglalt releváns mérföldköveket és célokat. A kielégítő teljesítés előfeltétele, hogy a korábbi mérföldkövek és célok terén ne következzen be visszalépés.

(10) Svédország 2023. április 28-án benyújtotta 2023. évi nemzeti reformprogramját, 2023. április 28-án pedig 2023. évi konvergenciaprogramját, összhangban az 1466/97/EK rendelet 8. cikkének (1) bekezdésében megállapított határidővel. A kapcsolódási pontok figyelembevétele érdekében a két program értékelésére egyidejűleg került sor. Az (EU) 2021/241 rendelet 27. cikkével összhangban a 2023. évi nemzeti reformprogram a Svédország által a helyreállítási és rezilienciaépítési terv végrehajtása terén elért eredményekről készített féléves jelentést is tükrözi.

(11) A Bizottság 2023. május 24-én közzétette a Svédországra vonatkozó 2023. évi országjelentést[11]. Ebben értékelte Svédország eredményeit a Tanács által 2019 és 2022 között elfogadott releváns országspecifikus ajánlások végrehajtása terén, és áttekintette

[9] COM(2022) 583 final.

[10] A Tanács végrehajtási határozata (2022. május 4.) Svédország helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról (ST 7772/22; ST 7772/22 ADD 1;

[11] SWD(2023) 627 final.

a helyreállítási és rezilienciaépítési terv Svédország általi végrehajtását. Ezen elemzés alapján az országjelentés hiányosságokat tárt fel a helyreállítási és rezilienciaépítési terv által nem vagy csak részben kezelt kihívásokkal kapcsolatban, valamint új és kialakulóban lévő kihívásokat azonosított. A jelentés értékelte továbbá a Svédország által a szociális jogok európai pillérének végrehajtása, a foglalkoztatásra, a készségekre és a szegénység csökkentésére vonatkozó kiemelt uniós célok elérése, valamint az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak megvalósítása terén elért eredményeket.

(12) A Bizottság az 1176/2011/EU rendelet 5. cikke alapján Svédország vonatkozásában részletes vizsgálatot végzett, amelynek eredményeit 2023. május 24-én közzétette[12]. A Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy Svédország esetében makrogazdasági egyensúlyhiány áll fenn. Különösen az ingatlanpiaccal és a magánszektor magas adósságállományával kapcsolatban tapasztalhatók sebezhetőségek. Az ingatlanárak magasak, és egészen a közelmúltig emelkedtek. A lakásárak emelkedése együtt járt a magánadósság növekedésével. 2022-ben a monetáris és finanszírozási feltételek markáns szigorítása közepette az ingatlanárak láthatóan csökkenni kezdtek, ami a felhalmozódott sebezhetőségek leépítésének kezdetét jelentheti. Az árak még mindig jelentősen túlértékeltek, és várhatóan tovább csökkennek. Az ingatlanpiaci forgalom a közelmúltban jelentősen csökkent, és ennek következtében az új építésű lakások iránti kereslet is visszaesett. A kedvezőtlen fejlemények eddig az építőiparra és az ingatlanszektorra korlátozódtak, amelyek teljesítménye az éveken át tartó erőteljes növekedés után most jelentősen csökken. Összességében a svéd gazdaság 2023-ban várhatóan szűkül, a monetáris feltételek változásai pedig hatással lesznek a háztartások és az üzleti ingatlanokkal foglalkozó társaságok mérlegére, azok fogyasztási és befektetési mozgásterére. A változó kamatlábak és a nagyon hosszú lejáratú jelzáloghitelek túlsúlya miatt a magasabb kamatlábak jelentős hatást gyakorolnak a jelzáloghitel-törlesztésekre. A változó feltételek korlátozott hatást gyakoroltak a pénzügyi szektorra; bár nagy mértékben ki van téve az ingatlanpiaci hatásoknak, a pénzügyi ágazat erős, a haszonkulcsok és a kockázattal súlyozott tőkemegfelelési mutatók magasak, ami valószínűleg segít megakadályozni, hogy az ingatlanágazat problémái a pénzügyi szektoron keresztül átterjedjenek a szélesebb gazdaságra. A szakpolitikai előrelépés korlátozott volt. Az adórendszer az alacsony rendszeres ingatlanadók révén továbbra is kedvez a lakástulajdonosoknak, és a jelzáloghitel-kamatok jelentős adókedvezményén keresztül előmozdítja a hitelből finanszírozott lakásvásárlást. Emellett a nem hatékony bérleti piac reformja korlátozott volt.

(13) Az Eurostat által hitelesített adatok[13] alapján Svédország GDP-arányos költségvetési egyenlege a 2021. évi egyensúlyi helyzet után 2022-ben 0,7 %-os többletet mutatott, míg a GDP-arányos államadósság a 2021. év végi 36,5 %-ról 2022 végére 33,0 %-ra mérséklődött.

(14) Az államháztartási egyenlegre hatást gyakorolnak az energiaár-emelkedés gazdasági és társadalmi hatásainak enyhítése céljából bevezetett költségvetési intézkedések. 2022-ben az ilyen bevételcsökkentő intézkedések közé tartozott a dízel és a benzin energiaadójának csökkentése, míg az ilyen kiadásnövelő intézkedések magukban foglalták a háztartások villamosenergia-költségének ellentételezését. A Bizottság

[12] SWD(2023) 644 final.

[13] Eurostat – Euromutatók, 47/2023, 2023.4.21.

szerint ezen intézkedések nettó költségvetési terhe 2022-ben a GDP 0,2 %-ára tehető[14]. Az államháztartási egyenlegre ugyancsak hatást gyakorolt a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek ideiglenes védelmének költségvetési terhe, amely 2022-ben a GDP 0,2 %-ára becsülhető. Ugyanakkor a Covid19-hez kapcsolódó ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések GDP-arányos becsült költsége a 2021. évi 2,0 %-ról 2022-ben 1,1 %-ra csökkent.

(15) A Tanács a 2021. június 18-i ajánlásában[15] azt ajánlotta, hogy Svédország 2022-ben – többek között a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által biztosított impulzusra támaszkodva – tartsa fenn a támogató költségvetési irányvonalat, és őrizze meg a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét.

(16) A Bizottság becslései szerint 2022-ben a GDP +0,4 %-át kitevő restriktív költségvetési irányvonal[16] érvényesült, ami a magas infláció mellett megfelelő volt. A Tanács ajánlásának megfelelően Svédország – többek között a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből finanszírozott beruházásokkal – folytatta a helyreállítás támogatását. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokból és más uniós forrásokból finanszírozott kiadások 2022-ben a GDP 0,2 %-át tették ki (2021-ben szintén a GDP 0,2 %-át). A nemzeti finanszírozású beruházások 0,1 százalékpontos expanzív hatást gyakoroltak a költségvetési irányvonalra[17]. Svédország tehát a Tanács ajánlásával összhangban fenntartotta a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét. Ugyanakkor a nemzeti finanszírozású (az új bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások emelkedése 0,8 százalékpontos restriktív hatást gyakorolt a költségvetési irányvonalra. Svédország tehát kellő mértékben korlátozta a nemzeti finanszírozású folyó kiadások növekedését.

(17) A konvergenciaprogram költségvetési előrejelzéseit alátámasztó makrogazdasági forgatókönyv a 2023. év tekintetében óvatos, az azt követő időszak tekintetében pedig realisztikus. A kormány előrejelzése szerint a reál-GDP 2023-ban 1,0 %-kal visszaesik, 2024-ben pedig 1,2 %-kal nő. Összehasonlításképpen: a Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése szerint a reál-GDP 2023-ban 0,5 %-kal esik vissza, 2024-ben pedig 1,1 %-kal nő; a különbség fő oka, hogy a Bizottság előrejelzése frissebb adatokra támaszkodik és az építőiparon kívüli beruházások visszafogottabb dinamikájával számol.

(18) A 2023. évi konvergenciaprogram szerint a kormány arra számít, hogy a 2022. évi költségvetési többlet 2023-ban a GDP 0,4 %-át kitevő deficitre változik. A 2023. évi romlás főként a gazdaság gyengülését és a helyi kormányzati szektor romló pénzügyeit tükrözi. A konvergenciaprogram szerint a GDP-arányos államadósság a 2022. végi 33,0 %-ról 2023 végére várhatóan 31,0 %-ra mérséklődik. A Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése 2023-ban a GDP 0,9 %-ának megfelelő költségvetési hiánnyal számol. Ez

---

[14] Az energiatámogatási intézkedések bruttó költségvetési terhe 2022-ben megközelítette a GDP 0,5 %-át, de a *Svenska Kraftnät* átvitelirendszer-üzemeltetőtől jelentős kiegyenlítő bevétel származott.

[15] A Tanács ajánlása (2021. június 18.) amelyben véleményezi Svédország 2021. évi konvergenciaprogramját (HL C 304., 2021.7.29., 131. o.).

[16] A költségvetési irányvonal a Covid19-válsággal kapcsolatos ideiglenes szükséghelyzeti intézkedéseket figyelmen kívül hagyva, de a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokból és más uniós forrásokból finanszírozott kiadások figyelembevételével számított elsődleges kiadások (diszkrecionális bevételi intézkedések nélküli) változásának a középtávú potenciális növekedéshez viszonyított arányával mérhető. További részletekért lásd a költségvetési statisztikai táblázatokban szereplő 1. háttérmagyarázatot.

[17] Az egyéb nemzeti finanszírozású tőkekiadások GDP-arányosan 0,2 százalékpontos expanzív hatást gyakoroltak.

magasabb a konvergenciaprogramban előre jelzett hiánynál, főként azért, mert a Bizottság magasabb közkiadásokat vár – például a magasabb folyó termelőfelhasználásból és természetbeni szociális transzferekből eredően –, és magasabb kamatkiadásokkal számol. A Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése hasonló, 31,4 %-os GDP-arányos államadósságot vetít előre 2023 végére.

(19) A 2023. évi államháztartási egyenleget várhatóan továbbra is befolyásolják a megemelkedett energiaárak gazdasági és társadalmi hatásainak mérséklése céljából hozott intézkedések. Ezek meghosszabbított 2022. évi intézkedésekből (különösen a benzinre és a dízelolajra kivetett energiaadó csökkentéséből) és új intézkedésekből, például a háztartások, a vállalkozások és a szervezetek villamosenergia-költségeinek kompenzációjából állnak. Ezen intézkedések költségét többnyire ellensúlyozzák az átviteli díjakból származó bevételek, valamint – kisebb mértékben – az energiaszolgáltatók rendkívüli nyereségére kivetett adók. E bevételeket figyelembe véve a Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése szerint a támogatási intézkedések nettó költségvetési terhe 2023-ban a GDP 0,1 %-ának felel meg[18]. Úgy tűnik, hogy a 2023-as intézkedések legtöbbje nem irányul célzottan a legkiszolgáltatottabb helyzetben lévő háztartásokra vagy vállalkozásokra, és nem őrzi meg teljes mértékben az energiakereslet csökkentésére és az energiahatékonyság növelésére irányuló árjelzést. Ennek következtében a 2023-ra vonatkozó költségvetési ajánlásnak való megfelelés értékelése során figyelembe veendő célzott támogatási intézkedések összege a Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése szerint 2023-ban a GDP 0,0 %-át teszi ki (hasonlóan a 2022. évhez). A lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek ideiglenes védelmének költségvetési terhe az előrejelzések szerint 2023-hoz képest nagyjából stabil marad. Végezetül a 2023. évi államháztartási egyenleget a várakozások szerint javítani fogja a Covid19 kapcsán bevezetett, a GDP 1,1 %-át kitevő ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések fokozatos megszüntetése.

(20) A Tanács 2022. július 12-i ajánlása[19] szerint Svédországnak 2023-ban biztosítania kell, hogy a nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadások növekedése összhangban legyen az összességében semleges költségvetési irányvonallal[20], figyelembe véve az energiaár-emelkedésnek leginkább kitett háztartásoknak és vállalkozásoknak, valamint az Ukrajnából menekülőknek nyújtott ideiglenes és célzott támogatás fenntartását. Svédországnak készen kell állnia arra, hogy a folyó kiadásokat a változó helyzethez igazítsa. Svédország részére azt az ajánlást is megfogalmazták, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és más uniós források felhasználásával fokozza a zöld és digitális átállásra, illetve a REPowerEU kezdeményezés figyelembevételével az energiabiztonságra irányuló közberuházásokat.

(21) A Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése szerint 2023-ban a költségvetési irányvonal – magas inflációs környezetben – nagyjából semleges lesz (a GDP –0,1 %-a). 2022-ben a költségvetési irányvonal restriktív volt (a GDP +0,4 %-a). A nemzeti finanszírozású (a diszkrecionális bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások 2023-as növekedése az előrejelzések szerint a GDP –0,2 %-ának megfelelő, nagyjából

---

18 Az adatok az említett intézkedések éves költségvetési terhének szintjét mutatják, beleértve a folyó bevételeket és kiadásokat, valamint – adott esetben – a tőkekiadási intézkedéseket is.

19 A Tanács ajánlása (2022. július 12.) Svédország 2022. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Svédország 2022. évi konvergenciaprogramját (HL C 334., 2022.9.1., 221. o.).

20 A Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése alapján Svédország esetében a potenciális kibocsátás középtávú (tízéves átlagos) növekedése, amelyet a költségvetési irányvonal meghatározásához használnak, nominális értéken 7,7 %-ra tehető.

semleges hatást gyakorol a költségvetési irányvonalra. Összességében a nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadások várható növekedése összhangban van a Tanács ajánlásával. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokból és más uniós forrásokból finanszírozott kiadások 2023-ban várhatóan a GDP 0,3 %-át teszik ki, míg a nemzeti finanszírozású beruházások az előrejelzések szerint 0,1 százalékpontos nagyjából semleges hatást gyakorolnak a költségvetési irányvonalra[21]. Svédország tehát addicionális beruházásokat kíván finanszírozni a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós forrásokból, és az előrejelzések szerint nem fogja fenntartani a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét. Svédország azt tervezi, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós forrásokból fogja finanszírozni a zöld és digitális átállásra – például a klímasemleges gazdaságra való átállására és a széles sávú hálózat bővítésére – és az energiabiztonságra irányuló közberuházásokat.

(22) A konvergenciaprogram szerint az államháztartási hiány 2024-ben várhatóan a GDP 0,6 %-ára nő. A 2024-es növekedés főként a gazdasági visszaesést tükrözi. A program azzal számol, hogy a GDP-arányos államadósság 2024 végére 31,0 % lesz, azaz stabil marad. Az előrejelzés zárónapján ismert gazdaságpolitikai intézkedések alapján a Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése 2024-ben a GDP 0,5 %-ának megfelelő költségvetési hiányt valószínűsít. Ez nagyjából összhangban van a stabilitási program hiány-előrejelzésével. A Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése hasonló, 30,7 %-os GDP-arányos államadósságot vetít előre 2024 végére.

(23) A konvergenciaprogram a legtöbb energiatámogatási intézkedés fokozatos megszüntetésével számol 2024-ben[22]. A Bizottság számításai szerint az energiatámogatási intézkedések nettó költsége 2023-hoz hasonlóan 2024-ben a GDP 0,1 %-a lesz. Ezek a becslések azon a feltételezésen alapulnak, hogy az energiaárak nem fognak újra megemelkedni. Úgy tűnik, hogy a jelenlegi tervek szerint 2024-ben is érvényben maradó energiatámogatási intézkedések nem irányulnak célzottan a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásokra vagy vállalkozásokra. Emellett nem őrzik meg az energiakereslet csökkentésére és az energiahatékonyság növelésére irányuló árjelzést.

(24) Programja szerint Svédország 2023-ban és 2024-ben tervezi teljesíteni a GDP –1,0 %-ának megfelelő strukturális költségvetési egyenlegként meghatározott középtávú költségvetési célkitűzést, és azt a programidőszak hátralévő részében is fenn kívánja tartani. A Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése alapján a strukturális egyenleg 2023-ban várhatóan a GDP 0,1 %-ának, 2024-ben pedig a GDP 0,7 %-ának megfelelő többletet mutat majd, vagyis meghaladja a középtávú költségvetési célkitűzést.

(25) A Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése szerint a nemzeti finanszírozású nettó elsődleges kiadások változatlan politika mellett 2024-ben 1,1 %-kal fognak emelkedni.

(26) A program szerint az állami beruházások GDP-arányosan a 2023. évi 4,7 %-ról 2024-ben 5,2 %-ra nőnek. A magasabb beruházási szint a nemzeti finanszírozású beruházások és az EU által – nevezetesen a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből – finanszírozott beruházások magasabb szintjét tükrözi. A program olyan reformokat és beruházásokat tartalmaz (ilyen például a korhatárok módosítása a nyugdíjrendszerben), amelyek várhatóan hozzájárulnak a költségvetés

[21] Az egyéb nemzeti finanszírozású tőkekiadások az előrejelzések szerint semleges hatást gyakorolnak.

[22] A dízelre és a benzinre kivetett energiaadó csökkentése a tervek szerint 2023 és 2025 között marad érvényben.

fenntarthatóságához, valamint a fenntartható és inkluzív növekedéshez. A konvergenciaprogram a 2026-ig tartó középtávú költségvetési pályát vázolja fel. A program szerint a költségvetési hiány többletbe fordul, amely 2025-ben a GDP 0,2 %-a, 2026-ban pedig 1,4 %-a lesz. A költségvetési hiány tehát a tervek szerint a program időhorizontjában megfelel a Szerződésben meghatározott refereciaértéknek. A program szerint a GDP-arányos államadósság a 2024 végi 31,0 %-ról 2026 végére várhatóan 27,7 %-ra mérséklődik.

(27) A magánszektor magas adósságállománya és – a kisebb közelmúltbeli korrekció ellenére – a még mindig túlértékelt ingatlanárak makrogazdasági egyensúlyhiányt okoznak, amely továbbra is a rendezetlen korrekció kockázatát vonja maga után. A lakáspiacra újonnan érkezők továbbra is nehezen engedhetik meg maguknak a lakhatást, míg a lakásbérleti piac kevés alternatívát kínál, és továbbra is reformra szorul a várólisták csökkentése és a bérelhető szálláshelyek építésének előmozdítása érdekében. Svédország korlátozott szakpolitikai intézkedéseket hozott az egyensúlyhiányok ellensúlyozására, a makroprudenciális politikákra és az építési engedélyezési eljárások megkönnyítését és a bérlakások építésének támogatását célzó ellátási intézkedésekre összpontosítva.

(28) Az ingatlanokat terhelő teljes adóteher továbbra is viszonylag alacsony a jelzáloghitel-kamatok költségként való nagyvonalú elszámolhatósága és az alacsony rendszeres ingatlanadók miatt. A szakpolitikai változások adózás utáni jelzáloghitel-fizetésekre gyakorolt hatását nehéz felmérni, mivel nem állnak rendelkezésre egyéni háztartási adatok az eszközökre és kötelezettségekre vonatkozóan. Az ilyen adatok rendelkezésre állása növelhetné a szakpolitika kialakításának hatékonyságát, ami csökkentheti a lakáspiacra lépés korlátait és a lakhatási terhek egyenlőbb elosztásához vezethet a lakosság körében. A lakáspiacon a szabályozott, piaci ár alatti bérleti díjak a háztartások egy korlátozott csoportjának kedveznek. A szabályozott bérleti díjak nem igazodnak a háztartások szükségleteihez vagy jövedelméhez. Ennek következtében hosszú várólisták vannak, különösen a keresettebb bérlakások esetében, és az üresen álló lakások aránya nemzetközi viszonylatban nagyon alacsony. Növelné a hatékonyságot, ha a bérleti díjak szorosabban követnék a piaci árakat, és ehhez a jövedelmen és a nettó vagyonon alapuló bérleti támogatás társulna.

(29) Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikke (3) bekezdésének b) pontjával és V. mellékletének 2.2. kritériumával összhangban a helyreállítási és rezilienciaépítési terv 2026-ig végrehajtandó, egymást kölcsönösen erősítő reformok és beruházások széles körét tartalmazza. Bár Svédország helyreállítási és rezilienciaépítési tervét csak 2022-ben fogadták el, végrehajtása folyamatban van. A lassú kezdet ellenére a végrehajtás általában jó úton halad, és ebben a szakaszban a helyreállítási és rezilienciaépítési terv viszonylag kis összegű pénzügyi allokációja miatt korlátozottnak tűnik a forrásfelhasználás elmaradásának kockázata. A Bizottság és Svédország 2023 májusában aláírta az operatív megállapodást. Svédország várhatóan 2023 második felében, két részletet összevonva nyújtja be első kifizetési kérelmét. Folyamatban van a REPowerEU-fejezet és a vissza nem térítendő támogatás kismértékű csökkenése miatti kiegészítés előkészítése. Az új REPowerEU-fejezet helyreállítási és rezilienciaépítési tervbe való gyors beillesztése lehetővé fogja tenni a Svédország energiával és zöld átállással kapcsolatos stratégiai célkitűzéseit előmozdító további reformok és beruházások finanszírozását. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv, valamint a terven túlmutató egyéb gazdaság- és foglalkoztatáspolitikák sikeres végrehajtásához változatlanul elengedhetetlen a helyi és regionális hatóságok, a

szociális partnerek és más érdekelt felek szisztematikus és hatékony bevonása, és ezáltal az átfogó szakpolitikai stratégia iránti széles körű felelősségvállalás biztosítása.

(30) A Bizottság 2022-ben Svédország minden kohéziós politikai programozási dokumentumát jóváhagyta. A kohéziós politikai programoknak a REPowerEU-fejezettel kiegészült helyreállítási és rezilienciaépítési tervvel együtt és azzal szinergiában történő gyors végrehajtása kulcsfontosságú a zöld és digitális átállás megvalósításához, a gazdasági és társadalmi reziliencia növeléséhez, valamint a kiegyensúlyozott területfejlesztéshez Svédországban.

(31) A helyreállítási és rezilienciaépítési terv által kezelt gazdasági és szociális kihívásokon felül Svédország számos további kihívással szembesül a következőkkel kapcsolatban: i. a hátrányos társadalmi-gazdasági és migráns háttérrel rendelkező diákok oktatási esélyegyenlőségének hiánya; ii. a hátrányos helyzetű csoportok munkaerőpiacra történő hatékonyabb bevonásának szükségessége; valamint iii. a fosszilis tüzelőanyagoktól való függés csökkentésének szükségessége.

(32) Bár Svédország általában jól teljesít az oktatási eredmények terén, a svéd oktatási rendszerben továbbra is fennállnak egyenlőtlenségek. A hátrányos társadalmi-gazdasági és migráns háttérrel rendelkező diákok oktatási lehetőségei korlátozottak, ideértve a munkavállaláshoz szükséges készségek fejlesztését is. Az oktatásbeli egyenlőtlenségek egyre súlyosbodnak, és gyakran azzal állnak összefüggésben, hogy a migráns háttérrel rendelkező diákok lehetőségei korlátozottak a szabad iskolaválasztást illetően. Az iskolai osztályozási gyakorlatok közötti különbségek az oktatási eredmények további romlásának kockázatával járnak. A szakképzett tanárok hiánya továbbra is problémát jelent, és a gyógypedagógusok, a kötelező iskolákban dolgozó szaktanárok és a középiskolákban dolgozó szakoktatók esetében a legsürgetőbb. Van tér az oktatási rendszer felépítésének és irányításának javítására, többek között a beiratkozási eljárást, az osztályozási rendszert és a tanárok szakmai előmenetelét illetően.

(33) Svédország továbbra is kihívásokkal néz szembe a hátrányos helyzetű és migráns háttérrel rendelkezők munkaerőpiaci integrációja, valamint a még fennálló készséghiány csökkentése terén. Az elmúlt években csökkent a nem az EU-ban születettek iskolázottsági szintje, ami tovább növeli az EU-ban születettek és a nem az EU-ban születettek közötti szakadékot. A korai iskolaelhagyók aránya nőtt, különösen a nem az EU-ban született diákok körében. Meg kell erősíteni a tanulási tevékenységekben való részvételt annak érdekében, hogy a hátrányos helyzetű csoportokból származó emberek elsajátíthassák a munkaerőpiac szempontjából releváns készségeket, és növelhessék esélyeiket arra, hogy munkát találjanak.

(34) Svédországnak több erőfeszítésre van szüksége ahhoz, hogy 2045-re elérje a karbonsemlegességre vonatkozó nemzeti célkitűzését. Bár Svédország továbbra is azon tagállamok közé tartozik, ahol a végsőenergia-fogyasztáson belül a legmagasabb a megújuló energiaforrások aránya, a villamosenergia-hálózat kapacitása és az átviteli hálózati korlátok a jövőben akadályozhatják a megújuló energiaforrások további elterjedését. 2022-ben ezek a korlátok hozzájárultak az energiaárak emelkedéséhez az ipar és a háztartások számára, és korlátozták a gazdasági tevékenység bővülését a távoli földrajzi területeken. A villamosenergia-hálózat kapacitásának növelése kulcsfontosságú, mivel Svédország végsőenergia-fogyasztása 2045-re várhatóan megkétszereződik, 300 TWh-ra, az ipar és a közlekedés megnövekedett villamosítási szükségletei miatt. A villamosenergia-hálózat kiépítése és megerősítése azonban késedelmet szenved a hosszadalmas engedélyezési eljárások miatt. Emellett

Svédország néhány közigazgatási eljárása a leghosszabb az EU-ban a megújuló energiaforrások kiépítése, különösen a szárazföldi szélenergia-projektek tekintetében. A kormány vizsgálatot indított a környezetvédelmi engedélyek svéd környezetvédelmi törvénykönyv hatálya alá tartozó értékelésének egyszerűsítéséről. Ugyanakkor hiányoznak a villamosenergia-hálózat bővítésével és a megújuló energiaforrások elterjesztésével kapcsolatos közigazgatási eljárásoknak az ezekben az eljárásokban részt vevő hatóságok számának csökkentése és az eljárások párhuzamos végrehajtása révén történő felgyorsítására irányuló konkrét szakpolitikai intézkedések. Az energiafogyasztásnak az energiahatékonyság növelése révén történő visszafogása szintén elengedhetetlen a szén-dioxid-kibocsátás, valamint a háztartások és a vállalkozások által fizetett energiaköltségek csökkentése szempontjából. Az energiahatékonyság tekintetében fennáll a veszélye annak, hogy Svédország nem teljesíti azt a nemzeti célkitűzését, hogy 2030-ra (2005-höz képest) 50 %-kal hatékonyabban használja fel az energiát, ha a 2005 és 2020 közötti energiafogyasztási tendencia folytatódik. A 2021. évi 43,8 Mtoe primerenergia-fogyasztással Svédország továbbra is azon tagállamok közé tartozik, ahol a legmagasabb az egy főre jutó energiafogyasztás. Svédország földgázfogyasztása 2022 augusztusa és 2023 márciusa között 37 %-kal csökkent a megelőző öt év azonos időszakának átlagos gázfogyasztásához képest, ami meghaladja a 15 %-os csökkentési célt. Svédország további erőfeszítéseket tehetne a gázkereslet 2024. március 31-ig történő ideiglenes csökkentése érdekében.[23].

(35) A zöld átállás szempontjából kulcsfontosságú ágazatok és foglalkozások – többek között a nettó zéró technológiák gyártása, bevezetése és karbantartása – terén jelentkező munkaerő- és szakemberhiány miatt kialakuló szűk keresztmetszetek hátráltatják a klímasemleges gazdaságra való átállást. A szakemberhiány csökkentéséhez, valamint a munkaerőpiaci integráció és a munkaerő-átcsoportosítás előmozdításához elengedhetetlenek a változó munkaerőpiaci igényekhez igazodó, magas színvonalú oktatási és képzési rendszerek, valamint a célzott továbbképzési és átképzési intézkedések. A kiaknázatlan munkaerő-kínálat hasznosítása érdekében ezeknek az intézkedéseknek hozzáférhetőknek kell lenniük, különösen a zöld átállás által leginkább érintett egyének, ágazatok és régiók számára. Az elmúlt években Svédországban nőtt a munkaerőhiány, és 2022-ben 16 olyan foglalkozás esetén számoltak be róla, amelyek a zöld átálláshoz speciális készségeket vagy ismereteket igényelnek.

(36) A Bizottság értékelésének fényében a Tanács megvizsgálta a 2023. évi konvergenciaprogramot, és véleményét[24] az alábbi 1. ajánlás tükrözi.

(37) A Bizottság által elvégzett részletes vizsgálat és ezen értékelés fényében a Tanács megvizsgálta a 2023. évi nemzeti reformprogramot és a 2023. évi konvergenciaprogramot. Az 1176/2011/EU rendelet 6. cikke szerinti tanácsi ajánlásokat az alábbi 1. ajánlás tükrözi. Az 1. ajánlásban említett intézkedések hozzájárulnak a magánadósság magas szintjéhez és a magas lakásárakhoz kapcsolódó sebezhetőségek kezeléséhez,

[23] A Tanács (EU) 2022/1369 rendelete és a Tanács (EU) 2023/706 rendelete.

[24] Az 1466/97/EK tanácsi rendelet 5. cikkének (2) bekezdése és 9. cikkének (2) bekezdése alapján.

AJÁNLJA, hogy Svédország 2023-ban és 2024-ben tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. 2023 végéig szüntesse meg a hatályban lévő energiatámogatási intézkedéseket. Amennyiben az energiaárak újbóli emelkedése támogatási intézkedéseket tesz szükségessé, biztosítsa, hogy ezek célzottan a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások és vállalkozások védelmére irányuljanak, beleférjenek a költségvetési keretbe, és megőrizzék az energiamegtakarításra irányuló ösztönzőket.

   2024-ben a rendezett költségvetési pozíció fenntartása mellett őrizze meg a nemzeti finanszírozású közberuházások szintjét, és biztosítsa a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatások és más uniós források hatékony felhasználását, különösen a zöld és digitális átállás előmozdítása érdekében.

   A 2024 utáni időszak tekintetében valósítson meg nagyobb fenntartható növekedést eredményező beruházásokat és reformokat, és őrizze meg a prudens középtávú költségvetési pozíciót.

   Csökkentse a háztartások nagy adósságállományával és a lakáspiaci egyensúlyhiánnyal kapcsolatos kockázatokat azáltal, hogy korlátozza a jelzáloghitel-kamatok adókedvezményét és/vagy növeli a rendszeres ingatlanadókat, miközben megfelelő eszközöket hoz létre a szakpolitikák célzottabbá tételére és értékelésének javítására. Élénkítse a lakásépítési beruházásokat a legsürgetőbb hiányok enyhítése érdekében, különösen az építkezés strukturális akadályainak felszámolása és a beépíthető területek rendelkezésre állásának biztosítása révén. Javítsa a lakáspiac hatékonyságát, többek között a lakásbérleti piac reformja révén.

2. Folytassa helyreállítási és rezilienciaépítési tervének egyenletes végrehajtását, és mielőbb véglegesítse a REPowerEU-fejezetet annak érdekében, hogy gyorsan megkezdődhessen annak végrehajtása. Folytassa a kohéziós politikai programok gyors végrehajtását, közvetlenül kiegészítve a helyreállítási és rezilienciaépítési tervet, illetve szinergiát teremtve azzal.

3. Javítsa a hátrányos társadalmi-gazdasági és migráns hátterű diákok oktatási eredményeit azáltal, hogy egyenlő hozzáférési lehetőségeket biztosít az iskolai rendszerben, és kezeli a képzett tanárok hiányát. Gondoskodjon a hátrányos helyzetű csoportok, különösen a migráns háttérrel rendelkező személyek készségfejlesztéséről az erőforrások és a módszerek igényeiknek megfelelő kiigazítása révén azzal a szándékkal, hogy elősegítse munkaerőpiaci integrációjukat.

4. Csökkentse a fosszilis tüzelőanyagoktól való függést a megújuló energiaforrások elterjedésének felgyorsításával, többek között az energiaátviteli hálózatok bővítése és korszerűsítése, a közigazgatási és engedélyezési eljárások egyszerűsítését és felgyorsítását célzó reformok bevezetése, az energiahatékonyság javítása, valamint a zöld átálláshoz szükséges készségek biztosítására és megszerzésére irányuló szakpolitikai erőfeszítések fokozása révén.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

a Tanács részéről
az elnök